

[Madsen-Mygdal.]

Prisaftaler har, har medført, at i store Dele af Varehandelen er Konkurrencen faktisk død, og den frie Købmandsstand er i Færd med at synke ned til at blive en Stand af Uddelere. Mulighederne for den dygtige og energiske Købmand, der vil arbejde sig frem til Gavn ikke blot for sig selv, men i Virkeligheden ogsaa for sine Kunder, indsnævres mere og mere. Der konkurreres naturligvis i Retning af Imødekommenhed og Venlighed overfor Kunderne, men med Hensynet til det, der dog er det afgørende, Varens Pris i Forhold til Kvaliteten, er den fri Handelskonkurrence paa meget store og betydningsfulde Omraader af vor indenlandske Varehandel afgaaet ved en stille og rolig Død.

Jeg har fremdraget dette, fordi jeg tror, at naar vi skal behandle et Spørgsmaal som det foreliggende, kan vi ikke nøjes med juridiske Spidsfindigheder eller taagede Filosofier, og vi kan heller ikke nøjes med at repetere for hinanden, hvad det Parti sagde i 1921 og det andet Parti i 1923 og det tredje i 1925. Det kan være meget interessant; jeg vil dog for mit Vedkommende sige, at jeg interesserer mig ikke saa overmaade meget for det. Jeg tror, det er bedre, at man søger at komme til Klarhed over, om der er noget i Vejen, og hvad der er i Vejen, og saa, som jeg sagde før, ganske sagligt og lidenskabsløst overvejer, hvorledes Lovgivningsmagten har at forholde sig overfor dette. Det tror jeg, der er Grund til ganske særlig i en Tid, hvor en mægtig nedadgaaende Prisbevægelse ude i Verden gør det tvingende nødvendigt for alle uden Undtagelse i vort Samfund, at det hjemlige Prisniveau hurtigst muligt indstiller sig i Overensstemmelse med dette Prisleiløb, og det ikke blot Engrospriserne, men ganske særlig de almindelige Forbrugspriser. I en saadan Tid er denne Stivhed og Ubevægelighed en Ulykke, baade for Byens og Landets Befolkning. Jeg vil gerne her minde om, at som Lønoverenskomsterne — dem, der nu forhandles om — baade direkte og indirekte øver en meget stor og næsten afgørende Indflydelse paa Handelssomkostningerne, maa det heller ikke overses, at Forbrugspriserne paa det daglige Livs Nødvendighedsartikler omvendt er af Betydning for Lønningernes Fastsættelse. Det hele er en Svikmølle, som i sig selv desværre har en stærk Tilbøjelighed til at gaa rundt den gale Vej, og hvis det er udelukket, helst vil gaa i Staa, selv om det var i alles velforstaaede Interesse, om den netop under de forhaandenværende

økonomiske Forhold hurtigst muligt fik Part paa i den rigtige Retning. Og selv om der altsaa er ærede Medlemmer her i Salen, der ler ad mig i saa Henseende, føler jeg mig overbevist om, at der i Virkeligheden er et meget stort Tal indenfor Købmandsstanden, der vil være enig med mig i denne Opfattelse. Danske Købmænd har altid tidligere sat en Ære i at hævde Handelens Frihed, og jeg fortrøster mig til, at de ogsaa i Fremtiden, til Gavn saavel for sig selv som for deres Kunder, vil gøre det.

Den særlige Form for Prisaftaler, som jeg her har fremdraget, har utvivlsomt sin Oprindelse i den overordentlige Kommissions Virksomhed i Krigsaarene. Bestræbelserne den Gang for at fastsætte Maksimalpriser og Maksimalavancer var jo ikke altid lige vellykkede, men de medførte i hvert Fald altid, at det maksimale uvægerligt blev forandret til det minimale, og at der blev fremtvunget en Række Organisationsdannelser, som siden, efter at den overordentlige Kommission har ophørt at virke, har fortsat den Virksomhed, som denne Kommission lagde Grunden til.

Hvis man nu vil opstille det Spørgsmaal, om der overhovedet fra Lovgivningsmagtens Side kan gøres nogen virkningsfuld Indsats paa det Omraade, jeg her har fremdraget, maa jeg sige, at jeg har ikke megen Tillid til, at den Vej, som Regeringen har foreslaaet, fører noget Sted hen. I hvert Fald fører den ikke i den heldige Retning. En almindelig Anmeldelsespligt for samtlige Prisaftaler med efterfølgende Undersøgelse og Prøvelse i en dertil indrettet Statsinstitution vil ikke blot, naar Hensyn tages til den store Almindelighed, som Prisaftalerne desværre har opnaaet, blive overmaade omstændelig og kostbar, for ikke at sige uoverkommelig, men hvad der er endnu værre, denne Fremgangsmaade vil uvægerlig føre os ind i noget, der er langt farligere, nemlig at den overvejende Part af Prisaftalerne opnaar Statsanerkendelse eller kongelig Konfirmation. Og hvis det skete, tør jeg nok sige, vi var kommet fra Asken i Ilden. Derimod kan jeg anbefale det af mit Parti stillede Forslag, hvorved et upartisk Tremandsudvalg faar Bemyndigelse til for Almenheden at rejse Sag overfor Domstolene i særlige Tilfælde. Dette Forslag er, som jeg nævnte straks, et Supplement til Loven om Erhvervs- og Arbejdsfrihed af 1929, og jeg tror, det er rigtigt, at denne Lov faar en saadan Tilføjelse.

Men jeg vil gerne indrømme, at dermed kan Spørgsmaalet ikke betragtes som udtømt. Paa dette vanskelige Omraade tror